

Lieta Nr.A43014713

SKA-1286/2015

SPRIEDUMS

Rīgā 2015.gada 28.decembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnesis J.Neimanis

tiesnese V.Krūmiņa

tiesnese R.Vīduša

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „Empower”, SIA „RIO”, SIA „Besecke”, SIA „OMS” un SIA „Elpoli” pieteikumiem par Konkurences padomes 2013.gada 17.jūnija lēmuma Nr.E02-31 atcelšanu daļā, sakarā ar SIA „Empower”, SIA „RIO”, SIA „Besecke”, SIA „OMS” un SIA „Elpoli” kasācijas sūdzībām par Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 30.jūnija spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2013.gada 17.jūnija lēmumu Nr.E02-31 26 komercsabiedrībām, tostarp pieteicējām SIA „Empower”, SIA „RIO”, SIA „Besecke”, SIA „OMS” un SIA „Elpoli” uzlikts naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumiem, jo sabiedrības bija savstarpēji vienojušās par piedalīšanās noteikumiem elektroietaišu būvdarbu un elektromontāžas darbu konkursos.

[2] Pieteicējas vērās tiesā ar pieteikumiem par lēmuma atcelšanu daļā, kas attiecas uz katru pieteicēju. Lietas apvienotas vienā tiesvedībā.

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 30.jūnija spriedumu pieteikumi noraidīti. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Attiecībā uz SIA „RIO”, SIA „Besecke”, SIA „OMS” un SIA „Elpoli” pieļauts procesuāls pārkāpums, jo lēmums nav pieņemts Konkurences likuma 27.pantā noteiktajā maksimālajā termiņā. Minētais nokavējums atzīstams par attaisnojamu, jo tas saistīts ar objektīviem apstākļiem, ievērojot padomes pienākumu uzklaut visus kartelī iesaistītos dalībniekus, dodot iespēju iepazīties ar lietas materiāliem un sagatavot savu viedokli, un arī nepieciešamību sniegt savu vērtējumu procesa dalībnieku argumentiem izdodamajā administratīvajā aktā. Termiņa kavējuma laikā netika vākti pierādījumi, kas pasliktinātu pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu stāvokli, bet gan tika dota iespēja sniegt paskaidrojumu, kas varēja pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu stāvokli pat uzlabot. Ir nošķirams Konkurences likuma 27.pantā paredzētais procesuālais termiņš lēmuma pieņemšanai no noilguma termiņa soda uzlikšanai, kas atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumi Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – noteikumi Nr.796) 26.punktam ir pieci gadi, turklāt neizslēdzot soda piemērošanu arī pēc tā. Tādējādi termiņa nokavējums atzīstams par nebūtisku procesuālu pārkāpumu, kas nevar būt pamats lēmuma atcelšanai. Savukārt attiecībā uz SIA „Empower” minētais termiņš ir ievērots (lieta pret šo pieteicēju padomē ierosināta tikai 2013.gada 1.martā), līdz ar to SIA „Empower” apsvērumi par norādīto pārkāpumu atstājami bez ievēribas.

[3.2] Gan no Eiropas Savienības Tiesas judikatūras, gan Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā lietotā jēdziena „darbības (bezdarbības) noteikumi” izriet, ka netiek prasīta obligāta vienošanās tieši par preču vai pakalpojumu cenu. Aizliegta ir jebkura informācijas apmaiņa par tādiem konkurenta darbības (bezdarbības) noteikumiem, kas tā vai citādi var ietekmēt konkurējošā tirgus dalībnieka rīcību. Vienošanās par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.–7.punktā paredzētajām darbībām ir aizliegta un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas, jo šo darbību mērķis objektīvā nozīmē vienmēr ir vērsts pret konkurenci un to sekas parasti ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Konkurences likuma 11.panta

pirmās daļas izpratnē „mērķis” nenozīmē dalībnieku subjektīvo attieksmi, bet gan attiecīgās vienošanās objektīvu nozīmi un nolūku tajā ekonomiskajā kontekstā, kādā to ir domāts īstenot. Ja tiek konstatēts, ka neatkarīgi tirgus dalībnieki ir vienojušies par piedalīšanos iepirkumā vai par šīs darbības noteikumiem, un ir pierādīts, ka šī konkrētā vienošanās izpaudusies kā saskaņota darbība, tad mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci „atklājas” pašās darbībās, kas noteiktas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā. Jautājumā par vienošanās esības pierādīšanu, lai pierādītu saskaņotu darbību eksistenci, ir pietiekami, ka konkurents ar savu paziņojumu par plānoto rīcību ir izslēdzis vai vismaz ir būtiski samazinājis neskaidrību par uzvedību, kuru gaidīt no cita tirgū. Saskaņotas darbības jēdziens ietver sevī divpusēju kontaktu eksistenci. Šis apstāklis izpildās tad, kad viens konkurents atklāj tā nākotnes nodomus vai rīcību citam, kad pēdējais to lūdz vai vismaz akceptē šādu informācijas apmaiņu.

[3.3] Padome pamatoti konstatējusi pārkāpuma pazīmes SIA „Empower” darbībās. No lietā esošajiem pierādījumiem secināms, ka starp SIA „Empower” un citiem tirgus dalībniekiem (konkurentiem konkrētajā iepirkumā) ir notikusi informācijas apmaiņa par piedalīšanās noteikumiem SIA „Sadales tīkls” rīkotajos iepirkumos. Informācija, ar kuru tirgus dalībnieki apmainījušies, ietver jau sagatavotas tāmēs ar cenām, kādas piedāvājamas konkrētajā iepirkumā. Visos gadījumos informācijas apmaiņu iniciējuši tie pretendenti, kuri vēlāk attiecīgajā piedāvājumā norādījuši zemākās cenas. Konstatējams, ka SIA „Empower” nav reaģējusi noraidoši uz saņemto informāciju par dalības noteikumiem iepirkumos (tātad akceptējusi saņemto informāciju), bet gan sagatavojusi un iesniegusi piedāvājumus attiecīgajos iepirkumos, norādot nedaudz lielāku vai zemāku cenu par cita tirgus dalībnieka sagatavotajās tāmēs norādīto vēlamu cenu. Minētie apstākļi nepārprotami liecina par saskaņotu darbību starp SIA „Empower” un konkurentiem konkrētajos iepirkumos, jo pēdējie ir atklājuši savu plānoto rīcību konkrētajos iepirkumos un norādījuši uz noteikumiem, kādi ir piemērojami šajos iepirkumos. Kritiski vērtējams SIA „Empower” iebildums, ka tā savā komercdarbībā neesot izmantojusi uz personīgo e-pastu ginters@navigators.lv sūtīto informāciju. Nav loģiska skaidrojuma, kādēļ uz e-pasta adresi, kas nav saistīta ar SIA „Empower”, citi tirgus dalībnieki pat vairākas reizes nosūtītu informāciju par vēlamajām piedāvājuma summām iepirkumos, tāmēs konkrēti identificējot nosaukumu „Empower”, turklāt visos gadījumos e-pasti ar vēlamu piedāvājuma cenu saņemti vēl pirms piedāvājuma iesniegšanas termiņa un SIA „Empower” ir iesniegusi piedāvājumus attiecīgajos iepirkumos. Norādītās e-pasta

adreses saistību ar SIA „Empower” apliecina arī lietas materiālos esošais e-pasts no SIA „Būvēnergoserviss” (adresēts SIA „Daugavpils Enerģoceltnieks” un SIA „Elpoli”), kurā norādīts, ka SIA „Empower” e-pasts ir ginters@navigator.lv. Padome pamatoti kā atsevišķas pārkāpuma epizodes vērtējusi gadījumus, kuros vienā iepirkumā atkārtoti tika iesniegti pārstrādāti piedāvājumi, jo tiesību principi ievērojami arī katra atkārtoti iesniegtā piedāvājuma sagatavošanā un iesniegšanā. Nav arī konstatējams, ka SIA „Empower” varēja rasties objektīvas grūtības īstenot aizstāvību pirms lēmuma pieņemšanas lietā. Padome paziņojumā par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu pietiekami skaidri identificēja darbības, kurās saskatījusi pārkāpumus, konstatētais pieteicējas pārkāpumu epizožu skaits bijis salīdzinoši neliels, un pieteicēja ir iepazinusies ar lietas materiāliem.

[3.4] Padome pamatoti konstatēja pārkāpumus SIA „Besecke” darbībās. Novērtējot pierādījumus, secināms, ka starp SIA „Besecke” un SIA „Būvēnergoserviss” ir notikusi informācijas apmaiņa par piedalīšanās noteikumiem (piedāvājuma cenu) AS „Sadales tīkls” rīkotajā iepirkumā. SIA „Būvēnergoserviss” ir nosūtījusi SIA „Besecke” tāmi ar vēlamo cenu, kāda norādāma piedāvājumā. Šī informācija nosūtīta vēl pirms piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām un sabiedrība uz saņemto informāciju nav reaģējusi noraidoši, bet gan sagatavojusi piedāvājumu, tajā norādot nedaudz lielāku cenu par saņemtajā tāmē norādīto vēlamo cenu. Šie apstākļi norāda uz saskaņotu darbību esību starp SIA „Besecke” un SIA „Būvēnergoserviss”, pēdējai nosūtot, bet SIA „Besecke” akceptējot informāciju par piedalīšanās nosacījumiem konkrētā iepirkumā. Šādā situācijā, kad tirgus dalībniekam kļūst zināma informācija par sava konkurenta piedāvājumu, kas tam atvieglo sava piedāvājuma sagatavošanu, attiecīgajā iepirkumā vairs nepastāv konkurence starp pretendentiem. Pat ja pasūtītājs rīkojies negodprātīgi, piegādātājam, izvēloties iesaistīties neatļautās darbībās, jārēķinās ar savas darbības sekām. SIA „Besecke” subjektīvajai attieksmei pret šo darbību mērķi nav nozīmes, jo to objektīvais mērķis ir vērsts pret konkurenci. No lietā esošajiem pierādījumiem nerodas šaubas, ka pasūtītāja fiksētais SIA „Besecke” piedāvājuma (tāmes) saņemšanas laiks (datums) ir pareizs, tātad piedāvājums iesniegts pēc informācijas no SIA „Būvēnergoserviss” saņemšanas. Nav konstatējams, ka SIA „Besecke” nebūtu bijusi nodrošināta iespēja iepazīties ar lietas materiāliem iestādē un izteikt viedokli par tiem. Lai arī lielais dalībnieku skaits un lietas apjoms varētu radīt grūtības katram atsevišķam dalībniekam netraucēti un nesteidzīgi iepazīties ar lietas materiāliem, SIA

„Besecke” savas tiesības ir izmantojusi divkārt, ir saņēmusi lietas materiālu kopijas un tās paskaidrojumi ir vērtēti lēmumā.

[3.5] Padome pamatoti konstatēja pārkāpumus SIA „OMS” darbībā. Novērtējot lietā esošos pierādījumus, secināms, ka starp SIA „OMS” un SIA „Būvenerserviss” ir notikusi informācijas apmaiņa par piedalīšanās noteikumiem (piedāvājuma cenu) AS „Sadales tīkls” rīkotajā iepirkumā, jo SIA „Būvenerserviss” pirms piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām ir nosūtījis SIA „OMS” tāmi ar vēlamo cenu, kāda norādāma piedāvājumā, turklāt SIA „OMS” arī nenoliedz, ka piedāvājuma sagatavošanā ir izmantojusi SIA „Būvenerserviss” sagatavoto tāmi. Nevar piekrist SIA „OMS” uzskatam, ka sabiedrības piedalīšanās konkursā ir bijusi formāla un SIA „OMS” nav uzskatāma par pretendenti. Atbilstoši publisko iepirkumu regulējošām tiesību normām pretendents ir piegādātājs, kurš *iesniedzis piedāvājumu* (Publisko iepirkumu likuma 1.panta 13.punkts un likuma „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām” 1.panta 12.punkts). Formas vai saturiski trūkumi nepadara piedāvājumu par neiesniegtu, bet gan par neatbilstošu pasūtītāja prasībām. Pasūtītājs SIA „OMS” piedāvājumu ir saņēmis un vērtējis.

[3.6] Padome pamatoti konstatēja pārkāpumus SIA „RIO” darbībā. Lietā esošie pierādījumi nepārprotami liecina, ka ir notikušas saskaņotas darbības starp SIA „RIO” un citiem tirgus dalībniekiem, SIA „RIO” sagatavojot tāmes (piedāvājumus) un nosūtot tās citiem tirgus dalībniekiem, vai arī ir saņemot analoga rakstura informāciju no citiem tirgus dalībniekiem, pēc tam iesniedzot piedāvājumu attiecīgajā iepirkumā un norādot no cita tirgus dalībnieka saņemtajā informācijā minēto cenu (vai tuvu tās apmēram). SIA „RIO” nav sniegusi ticamu izskaidrojumu šādām darbībām, bet paskaidrojumos padomei pēc būtības pat atzinusi, ka ir notikusi vienošanās par dalības noteikumiem iepirkumos. SIA „RIO” pieteikumā norādītais, ka saskarsmes mērķis esot bijis pārrunāt sadarbību, pieaicinot citus par apakšuzņēmējiem, vai kad pati SIA „RIO” pieaicināta par apakšuzņēmēju, nepelna ievērību. Padomes iegūtie pierādījumi nepārprotami liecina, ka informācijas apmaiņa nav bijusi apakšuzņēmuma līguma slēgšanas ietvaros, bet gan konkrētos iepirkumos, kuros gan SIA „RIO”, gan arī citi konkurenti ir pretendējuši uz līguma slēgšanas tiesību iegūšanu. Nav izšķirošas nozīmes tam, vai kāds no tirgus dalībniekiem piedāvājumā norādījis atšķirīgu cenu no iepriekš noteiktās, vai informācijas apmaiņas iniciators vēlāk ir uzvarējis katrā konkursā un par kādu cenu faktiski noslēgts iepirkuma līgums, jo ir

pietiekami ar pašu informācijas apmaiņas faktu, lai konstatētu aizliegtas vienošanās pazīmes. Nav pamatots SIA „RIO” iebildums par padomes amatpersonu veiktās pārmeklēšanas likumību un tās rezultātā iegūto pierādījumu pieļaujamību. Šāda padomes rīcība atļauta ar tiesneša lēmumu, kas nav ticis atcelts, un nav tiesiskas nozīmes, vai un kādā formā (pilns vai saīsināts) šis lēmums izsniegts SIA „RIO”.

[3.7] Padome pamatoti konstatēja pārkāpumus SIA „Elpoli” darbībās. Tā kā Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā minēto darbību mērķis vienmēr ir vērsts pret konkurenci, normas piemērotājam tas nav jāpierāda un SIA „Elpoli” subjektīvajai attieksmei nav nozīmes. Padome noteikusi pareizu pārkāpuma epizožu skaitu, jo pamatoti ņēmusi vērā pārkāpumus vienā konkursā atkārtoti (no jauna) iesniegtu piedāvājumu gadījumā. Arī attiecībā uz SIA „Elpoli” nav konstatējams padomes veiktās pārmeklēšanas prettiesiskums, jo tā atļauta ar tiesneša lēmumu, kura izsniegšana SIA „Elpoli” nav tiesiski nepieciešama.

[3.8] Tā kā padome lietā konstatēja horizontālo karteļa vienošanos, kas ir sevišķi smags pārkāpums, tā pamatoti piemēroja noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktu, kas naudas soda apmēru noteic 1,5 līdz 7 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Lietā nav bijis iespējams objektīvi novērtēt katra dalībnieka lomu pārkāpumā, tādēļ, lai individualizētu nosakāmā naudas soda apmēru, iestāde rīcības brīvības ietvaros lietas dalībniekus iedalījusi kategorijās, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un to dalību iepirkumos (iepirkumu skaitu), un attiecīgi par lielāku iepirkumu skaitu piemērojot augošu procentu apmēru. Padome, nosakot naudas soda apmēru, pamatoti neņēma vērā pasūtītāju darbības, jo tās nav uzskatāmas par atbildību mīkstinošu apstākli. Tāpat izskatāmajā gadījumā nebija piemērojams noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunkts (padome var samazināt naudas soda apmēru, ja tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10 procentiem no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma), jo nav iespējams salīdzināt neto apgrozījumu ar apgrozījumu tirgū, kas ir katrs atsevišķais iepirkums. Noraidāms ir SIA „Besecke” arguments, ka naudas soda aprēķinā nebija ņemams vērā tās eksporta apgrozījums, jo tiesību normas šādu rīcību neparedz. Pieteicēju gadījumā neizpildās arī tie apsvērumi, kuru dēļ padome samazināja sodu SIA „Latvijas Energoceltnieks”, proti, ievērojot principu, ka piemērotais sods nevar pārsniegt trīskāršu konkrēto iepirkumu apjomu naudas izteiksmē. Tāpat padomei nav saistoši iepriekš citās lietās noteiktie naudas sodi, jo tādā gadījumā tirgus dalībnieks varētu ar samērā lielu precizitāti aprēķināt saimniecisko

risku, iesaistoties aizliegtās vienošanās, bet tas neatbilstu Konkurences likuma mērķim veicināt godīgu konkurenci.

[3.9] Nav pamata vērsties Satversmes tiesā, lai pārbaudītu soda aprēķinu noteicošo tiesību normu tiesiskumu. Soda apmērs par konkrētu tiesībpārkāpumu ir tiesībpolitikas jautājums un likumdevēja izšķiršanās. Nacionālajos normatīvajos aktos noteiktais maksimālais soda apmērs principā atbilst arī Eiropas Savienības tiesiskajam regulējumam, un arī Eiropas Savienības Tiesa ir pieļāvusi naudas soda aprēķinā ņemt vērā gan uzņēmuma kopējo apgrozījumu, gan tikai daļu no tā. Noteikumi Nr.796 paredz arī naudas soda individualizēšanas iespējas, savukārt naudas soda lielums pats par sevi ir relatīvs un neliecina par tā nesamērīgumu.

[4] SIA „RIO” iesniedza kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu. Kasācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Tiesa nav pienācīgi izvērtējusi pieteicējas argumentus par padomes pieļauto termiņa nokavējumu. Tiesa nepamatoti par attaisnojošu termiņa nokavējumu atzinusi iestādes nespēju savlaicīgi organizēt lietas izpēti un lēmuma pieņemšanas procedūru, kā arī neņēma vērā, ka termiņa pārsnieguma laikā iestāde vērtēja arī dalībnieku viedokli, tātad turpināja iegūt nepieciešamo informāciju lēmuma pamatošanai. Pieteicējas ieskatā, Konkurences likuma 27.panta konstrukcija liecina, ka panta trešajā daļā noteiktais termiņš ir galīgais, kādā iestāde var pieņemt lēmumu. Termiņa nokavējuma sekas ir būtiskas arī tādēļ, ka padomes piemērotais sods ir pielīdzināms kriminālsodam, kura piemērošana pēc likumā noteiktā termiņa būtu nepieļaujama vai vismaz prasītu soda samazināšanu.

[4.2] Tiesa nav analizējusi saskaņotā pārkāpuma atbilstību Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktam. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka pieteicējas mērķis bijis nodrošināt iespēju ilgtermiņā piedalīties pasūtītāja rīkotajos iepirkuma konkursos, tādēļ nepamatoti nav vērtējusi, vai konstatētajām darbībām bijušas konkurenci kropļojošas sekas. Tiesa pēc nesaprotamiem kritērijiem izvēlējusies analizēt vien 29 epizodes, nepārbaudot visas uz pieteicēju attiecinātās epizodes, bet paļaujoties uz iestādes secinājumiem.

[4.3] Tiesa nav vērtējusi soda lietderības apsvērumus, bet vienīgi aprakstījusi iestādes darbības soda noteikšanā. Tiesa nepamatoti nav atzinusi pasūtītāju lomu kā pieteicējas atbildību mīkstināšu apstākli. Tiesai ir pienākums sniegt vērtējumu visiem pušu būtiskajiem argumentiem.

[4.4] Tiesa nepamatoti liegusi pieteicējai iepazīties ar visiem lietas materiāliem. Pastāv vērā ņemama iespēja, ka pieteicējs lietas materiālos, kuriem noteikts ierobežotas pieejamības statuss, esošo informāciju varētu izmantot savai aizstāvībai. Informācijas aizsardzība saistībā ar komercnoslēpumu ir nesamērīga ar pieteicējai noteikto ierobežojumu iepazīties ar lietas materiāliem, un tiesai bija jāpiemēro Konkurences likuma 26.¹panta ceturrtā daļa.

[5] SIA „OMS” iesniedza kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu. Kasācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Tiesa pārkāpa pieteicējas tiesības piedalīties lietas izskatīšanā, jo 2015.gada 2.februāra tiesas sēdi turpināja 3.februārī, lai gan pieteicēju pārstāvošais zvērīnātais advokāts informēja tiesu, ka nevar piedalīties tiesas sēdē 3.februārī sakarā ar aizņemtību tiesas procesā, kurā sēde uz šo laiku bija noteikta jau iepriekš, bet pieteicējas valdes priekšsēdētājs nevarēja piedalīties sēdes turpinājumā veselības apstākļu dēļ. Šādu attaisnojošu apstākļu gadījumā tiesai bija pienākums atbilstoši Administratīvā procesa likuma 268.pantam atlikt lietas izskatīšanu. Tā kā tiesa lietas dalībniekiem pienācīgi nepaziņoja par 2015.gada 3.februāra tiesas sēdi, tiesas rīcībā saskatāms arī Administratīvā procesa likuma 327.panta trešās daļas 2.punkta pārkāpums.

[5.2] Tiesa nepareizi piemērojusi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu. Padome attiecībā uz SIA „OMS” nav konstatējusi „noteikta skaita sakrītības un norādes”, bet gan tikai vienu strīdīgu epizodi. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka SIA „OMS” nebija nolūka ietekmēt citu tirgus dalībnieku rīcību, tā neatklāja nekādu informāciju citiem tirgus dalībniekiem, neizmantoja prettiesiski no SIA „Būvenergoserviss” saņemto informāciju, kā arī bija pārliecināta, ka tā, neesot iekļauta kvalificēto pretendentu reģistrā, nevar piedalīties iepirkumā un būt konkurents tajā. SIA „OMS” pasūtītājam nosūtītais fakss nav uzskatāms par piedāvājumu iepirkumā, jo tas neatbilstu Publisko iepirkumu likuma 33.panta astotās daļas 3.punktam. Tādējādi tiesa kļūdaini atzina SIA „OMS” par pretendentu un konkurentu iepirkumā.

[5.3] SIA „OMS” nepiekrīt tiesas secinājumiem par Konkurences likuma 27.pantā noteikto termiņu dabu un pagarināšanas iespējām. Augstākās tiesas pastāvīgā judikatūrā atzīts, ka šķēršļiem, kas traucēja procesuālās darbības izpildi laikā, jābūt objektīviem, neatkarīgiem no procesa dalībnieka, bet tiesas uzdevums, izskatot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir izvērtēt, vai nokavējušā procesa dalībnieka norādītie iemesli

ir neatkarīgi no viņa gribas un rīcības, respektīvi, attaisnojoši. Augstākās tiesas 2015.gada 8.jūnija spriedums lietā Nr.SKA-642/2015, uz kuru atsaucās tiesa, nav vienīgais spriedums procesuālo termiņu jomā, un nav pamata uzskatam, ka dažādu procesuālo termiņu nokavējumam likumdevējs būtu gribējis noteikt tik krasi atšķirīgas sekas un atjaunošanas pamatus.

[6] SIA „Besecke” iesniedza kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu. Kasācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[6.1] Tiesa nav vērtējusi pieteicēja iebildumus pēc būtības. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka lietā nav pierādījumu par pieteicējas pārkāpumu, jo divu iestādes lēmumā norādīto pierādījumu ticamība ir zema, un tie ir netieši pierādījumi. Līdz ar to tiesa taisījusi spriedumu uz pieņēmumu pamata, lai gan tiesa, ievērojot par konkurences pārkāpumiem piemērojamā soda raksturu, bija jāņem vērā arī krimināltiesību pierādīšanas standarts. Lietā esošie pierādījumi apliecina, ka pieteicēja iesniedza piedāvājumu pa faksu vēl pirms e-pasta saņemšanas no SIA „Būvenergoserviss”. Turklāt tiesa, vērtējot pieteicējas sūtītā faksa saņemšanas apstākļus, atsaukusies uz neidentificētu pretendentu, kurš arī nosūtījis piedāvājumu pa faksu. Šādi tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 247.panta trešo daļu, jo pamatojusi spriedumu ar tādiem apstākļiem, par kuriem pieteicējai nav bijis iespējams izteikties.

[6.2] Tiesa formāli vērtējusi pieteicējas argumentu par naudas soda aprēķinu no tirgus dalībnieka apgrozījuma tirgū, kurā noticis pārkāpums. Tiesa norādījusi, ka šāds aprēķins nav iespējams, lai gan pieteicēja tādu ir iesniegusi.

[6.3] Tiesa nav vērtējusi, vai iestādes pieļautajam termiņa nokavējumam bijuši attaisnojoši iemesli, un nav pēc būtības vērtējusi pieteicējas argumentus, ka iestāde nepamatoti vilcinājusies un ka iestāde nevar bezgalīgi atlikt lēmuma pieņemšanu.

[6.4] Tiesa nav pārbaudījusi, kā iestāde izmantojusi savu rīcības brīvību soda noteikšanā, un nav ņēmusi vērā, ka pieteicējai uzliktais naudas sods ir nesamērīgs. Tiesa nav ņēmusi vērā pretrunas starp Konkurences likuma 12.pantā noteikto minimālo naudas soda apmēru (500 latu) un noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktā noteikto minimālo apmēru – 1,5 procenti no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Tāpat tiesa nav pamatojusi, kādēļ nevar piemērot noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktu, bet tiesas norādītie apsvērumi šajā jautājumā neatbilst patiesībai.

[7] SIA „Empower” iesniedza kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu. Kasācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[7.1] Tiesa nepareizi novērtējusi termiņa pārkāpuma būtību. Padome apzināti novilcinājusi lēmuma pieņemšanu, jo atbilstoši lietas materiāliem padome pēc 2013.gada 21.aprīļa attiecībā uz pieteicēju nav veikusi izmeklēšanas darbības. Tiesiskās noteiktības princips liedz padomei pieņemt lēmumu pēc Konkurences likuma 27.pantā noteiktā termiņa. Ņemot vērā, ka pārkāpuma lieta pielīdzināma krimināllietām, to izmeklēšanas termiņam ir īpaši būtiska nozīme.

[7.2] Tiesa nav ņēmusi vērā pieteicējas argumentus par soda nepamatotību un nesamērīgumu. Pieteicējai piemērotais naudas sods (303 638 latu) vairākas reizes pārsniedz to konkursu kopsummu, kuros pieteicēja iesniegusi piedāvājumus (119 000 latu), bet iespējamā peļņa būtu vēl mazāka. Tiesas arguments par naudas soda samazināšanas neiespējamību, jo neesot iespējams aprēķināt tirgus, kurā noticis pārkāpums, apgrozījumu, ir neloģisks. Tiesa arī nav ņēmusi vērā, ka padome par vienu pārkāpuma epizodi piemērojusi dažādus naudas sodus, kas ir nesamērīgi un diskriminējoši. Tāpat tiesa nav ņēmusi vērā, ka padome, nosakot sodu, nav ņēmusi vērā katra dalībnieka lomu pārkāpumā.

[7.3] Tiesa nav objektīvi un ar nepieciešamo rūpību novērtējusi lietā esošos pierādījumus, tādēļ nonāca pie nepamatota secinājuma par pieteicējas atbildību.

[8] SIA „Elpoli” iesniedza kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu. Kasācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[8.1] Tiesa nav izvērtējusi pieteicējas argumentus saistībā ar iestādes pieļauto termiņa pārkāpumu. Iestādes paskaidrojumi faktiski liecina, ka nokavējums pieļauts, jo tā nav spējusi organizēt lietas izpēti tādā veidā, lai termiņš tiktu ievērots, bet tas nav attaisnojošs iemesls. Lietas dalībnieku uzklauššana nav nekas ārkārtējs, un padomei vajadzēja paredzēt tam laiku likumdevēja atvēlētajā termiņā.

[8.2] Tiesa nav vērtējusi pieteicējas iebildumus pret pierādījumu iegūšanas kārtības neievērošanu. No lietas materiāliem nav saprotams, kādi dokumenti un kādā kārtībā izdrukāti no pieteicējas vai citu dalībnieku datoriem, kur dokuments iegūts, kad izveidots. Lietā esošie dokumenti nesakrīt ar pieteicējas datorā esošajiem. Lai pierādītu saraksti starp elpoli@inbox.lv un citiem dalībniekiem, būtu jābūt servisa inbox.lv apstiprinājumam par dokumenta saņemšanu un nosūtīšanu. Tiesa nav vērtējusi visus pieteicējas argumentus, bet gan tikai atsevišķus padomes argumentus par lietas būtību.

Tiesa nav vērtējusi pieteicējas vainu (neņemot vērā neuzmanības formu), pasūfītāju negodprātīgo rīcību iepirkumu procedūrās, stimulējot tirgus dalībniekus uz konkurences tiesībām neatbilstošu rīcību. Tāpat tiesa nav vērtējusi pieteicējas darbību kaitīgumu sabiedrībai un sekas, kādas iestājas tirgus dalībnieku sadarbības rezultātā.

[8.3] Tiesa nav vērtējusi, vai pieteicējas darbības atbilst horizontālā karteļa vienošanās pazīmēm, jo nav konstatējusi dalībnieku mērķi kavēt konkurenci. Tiesa nepareizi secinājusi, ka visas vienošanās starp dalībniekiem ir ar mērķi kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci. Norādīto pārkāpumu rezultātā secināms, ka tiesa nav nodrošinājusi pieteicējas tiesības uz taisnīgu tiesu.

[8.4] Tiesa arī nepamatoti noteikusi ierobežotas pieejamības informācijas statusu pārējo pretendentu piedāvājumiem, jo šo informāciju pieteicēja varētu izmantot, lai pastiprinātu savus argumentus par dalībnieku atšķirīgu rīcību iepirkumos. Komerccnoslēpuma iespējamā aizsardzība nav samērīga ar pieteicējas procesuālajām tiesībām iepazīties ar lietas materiāliem.

[9] Konkurences padome sniedza paskaidrojumu par kasācijas sūdzībām. Konkurences padome citastarp norādījusi, ka sūdzību iesniedzēji vispārīgi norādījuši uz nepareizu Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta piemērošanu, kā arī nav konkretizējuši, kurš pierādījums būtu nepareizi novērtēts. Konkurences padome nav pārkāpusi Konkurences likuma 27.pantu tā, kas novestu pie lēmuma atcelšanas. Arī padomes prakse soda noteikšanā atbilst noteikumiem Nr.796, Augstākās tiesas un Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem.

[10] SIA „Empower”, SIA „Besecke”, SIA „Rio” izteikušas arī lūgumu Augstākajai tiesai iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai, norādot, ka Konkurences likuma 12.panta trešā daļa un noteikumu Nr.796 3. un 18.punkts, kas paredz naudas soda aprēķinu no tirgus dalībnieka visa neto apgrozījuma, neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 1., 91. un 92.pantam.

Motīvu daļa

[11] Administratīvā procesa likums neparedz īpašu regulējumu pārtraukumu noteikšanai tiesas sēdē, līdz ar to šis jautājums ietilpst tiesas sēdes priekšsēdētāja sēdes vadīšanas funkcijā (*sk. Administratīvā procesa likuma 211.pantu*). Nosakot sēdē

pārtraukumu, tiesas sēdes priekšsēdētājam nav jāgarantē katra procesa dalībnieku spēja turpināt dalību sēdē tiesas noteiktajā laikā, jo to ietekmējoši apstākļi pārtraukuma laikā var gan atklāties, gan arī atkrist. Iepriekš paredzamu kavēkļu noskaidrošana gan ir labas prakses jautājums, kuru izskatāmajā lietā tiesa arī īstenoja, noskaidrojot dalībnieku viedokli par pārtraukumu, taču atsevišķa dalībnieka iebildumi paši par sevi neliedz tiesai lemt par pārtraukuma noteikšanu. Tiesas sēdes priekšsēdētājam šādā situācijā jāizvērtē arī citi būtiski apstākļi, piemēram, notiekošās tiesas sēdes nepamatota nenovilcināšana, citu lietu izskatīšanas neaizkavēšana, un izskatāmajā lietā, ņemot vērā dalībnieku skaitu, arī dalībnieku savstarpējo interešu samērošana, ja par nepiedalīšanos tiesas sēdes turpinājumā norādījis tikai viens no vairākiem dalībniekiem. Arī jautājums par to, vai iespējams izskatīt lietu tiesas sēdē (izskatāmajā lietā – turpināt izskatīt pēc pārtraukuma), ja uz to, zinādams par sēdes laiku, nav ieradies kāds procesa dalībnieks, ir tiesas novērtējuma jautājums. Pretēji kasatora uzskatam, tiesai nav *pienākuma* šādā situācijā atlikt tiesas sēdi, jo atbilstoši Administratīvā procesa likuma 269.panta pirmās daļas 1.punktam tiesas sēdes atlikšana šādā situācijā ir tiesas *tiesība*. Izskatāmajā gadījumā Administratīvā procesa likuma 268.panta 3.punkts nav piemērojams, jo dalībnieki bija informēti par 2015.gada 2.februāra tiesas sēdi un arī precīzi tika informēti par brīdi, kad beigsies tiesas sēdē noteiktais pārtraukums.

Ievērojot, ka Administratīvā procesa likuma 269.panta pirmā daļa noteic tiesas tiesības izlemt par lietas izskatīšanas atlikšanu vai neatlikšanu atkarībā no tā, vai lietu ir iespējams izskatīt bez kāda procesa dalībnieka klātbūtnes, minētā norma noteic tiesas pienākumu izdarīt attiecīgu novērtējumu. Ne tiesas sēdes protokolā, ne arī skaņu ierakstā nav atrodams tiesas vērtējums par to, vai SIA „OMS” pārstāvja prombūtne ir vai nav šķērslis lietas izskatīšanas turpināšanai (vai iespējams pamats lietas izskatīšanas atlikšanai), tādēļ tiesas rīcībā ir konstatējams procesuāls pārkāpums. Novērtējot tiesas pieļautā procesuālā pārkāpuma būtiskumu un iespējamo ietekmi uz sprieduma rezultātu, atzīstams, ka pārkāpums nav būtisks. Procesā dalībnieka tiesības tikt uzklausītam tiesas procesā novērtējamas kopumā. Ņemams vērā, ka, turpinot tiesas sēdi 2015.gada 3.februārī, tiesa jau bija uzklusējusi lietas dalībnieku paskaidrojumus un atbildes uz jautājumiem, un tiesas sēde turpinājās ar lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanu, tātad SIA „OMS” pārstāvis nepiedalījās tiesu debatēs un repliku sadaļā. Tādējādi SIA „OMS” tikusi ierobežota vienīgi nelielas daļas savu procesuālo tiesību izmantošanā, kurā pieteicēja vairs nebija tiesīga atsaukties uz iepriekš neminētiem pierādījumiem vai apstākļiem. SIA „OMS” kasācijas sūdzībā nav norādījusi uz kādiem

konkrētiem apsvērumiem, kurus debašu trūkuma dēļ tā nebūtu varējusi izteikt, bet kas ar augstu ticamības pakāpi būtu varējuši ietekmēt lietas izskatīšanas rezultātu. Līdz ar to izskatāmajā lietā nav saskatāms, ka konstatētais procesuālais pārkāpums būtu varējis atstāt vērā ņemamu ietekmi uz tiesas sprieduma rezultātu.

[12] Konkurences likuma 27.panta trešo daļu saistībā ar termiņa nokavējumu Augstākā tiesa interpretējusi jau iepriekš (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-642/2015 5.punktu*) un tiesas spriedums atbilst Augstākās tiesas secinājumiem. Tiesa ir norādījusi, kādēļ padomes norādītos termiņa nokavējuma iemeslus atzinusi par pienācīgu pamatojumu. Tas, ka lietas dalībnieki nepiekrīt šim novērtējumam, nenoved pie sprieduma prettiesiskuma. Tāpat tiesa pamatoti nošķīrusi lēmuma pieņemšanas termiņu un soda par konkurences pārkāpumiem uzlikšanas termiņu, līdz ar to kasatoru argumenti par konkurences pārkāpumu rezultātā piemēroto sodu pielīdzināšanu krimināltiesiskiem sodiem, nav attiecināmi uz tiesas konstatēto procesuālo pārkāpumu un neskar sprieduma tiesiskumu.

SIA „Empower” kasācijas sūdzības argumenti šajā jautājumā atstājami bez ievērības, jo tiesa pamatoti secināja, ka attiecībā uz SIA „Empower” Konkurences likuma 27.panta trešajā daļā noteiktais termiņš nav pārkāpts.

[13] Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktu ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, tostarp vienošanās par piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem, izņemot gadījumus, kad konkurenti publiski darījuši zināmu kopīgu piedāvājumu un šā piedāvājuma mērķis nav kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci. Lai arī Augstākā tiesa 2009.gada 29.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-234/2009 20.punktā minēja, ka Konkurences likuma 11.panta 1.–7.punktā paredzēto darbību mērķis objektīvā nozīmē vienmēr ir vērsts pret konkurenci, tomēr vēlāk ar 2014.gada 3.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-3/2014 (*sk. tā 9.punktu*) Augstākā tiesa, ievērojot juridiskajā doktrīnā un tiesu nolēmumos paustās atziņas, savu pieeju precizēja, norādot, ka visos Konkurences likuma 11.panta apakšpunktos minētajos gadījumos konkurenci ierobežojošais mērķis nav prezumējams. To, vai nolīgumam ir konkurenci ierobežojošs mērķis, jāpārbauda,

ievērojot nolīguma saturu, tā mērķi un esošo vai plānoto piemērošanas ekonomisko un tiesisko kontekstu.

[14] Lai arī tiesa ir atsaukusies uz Augstākās tiesas 2009.gada 29.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-234/2009 20.punktā minēto normas tulkojumu, tas vēl nenozīmē, ka tiesas spriedums ir nepareizs. Neatkarīgi no atsauces, konstatējams, ka tiesa ir pamatojusi, kādēļ tieši šajā lietā konstatētā vienošanās par dalības noteikumiem iepirkumos ir aizliegta pēc mērķa (objektīvā nozīmē), līdz ar to tiesai nebija ne jāvērtē dalībnieku subjektīvie nolūki attiecībā uz šādām darbībām, ne jāanalizē vienošanās sekas. Tiesas apsvērumi šajā jautājumā atbilst arī Augstākās tiesas secinājumiem (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2010.gada 5.marta lēmuma lietā Nr.SKA-259/2010 7.punktū, 2014.gada 17.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-75/2014 7.punktū*). Tāpat tiesa ir argumentējusi, kāpēc šajā lietā konstatētie netieši pierādījumi ir pietiekami, lai atzītu, ka pieteicējas izskatāmajā lietā ir veikušas darbības, kas novērtējamas kā informācijas par dalības noteikumiem iepirkumos apmaiņa (vai vismaz šādas informācijas akceptēšana).

SIA „OMS” nepamatoti uzskata, ka tiesai bija jāveic citāda apstākļu novērtēšana tādēļ, ka padome konstatējusi tikai vienu pārkāpumu sabiedrības darbībās. Arī šādā situācijā konkurences pārkāpumu iespējams konstatēt no netiešiem pierādījumiem. Tāpat nav pamatots SIA „OMS” uzskats, ka iepirkuma procedūras norise būtu būtisks apstāklis konkurences pārkāpuma konstatēšanā. Pretendenta pieļautas kļūdas iepirkuma procedūrā (iespējama piedāvājuma iesniegšanas formas neievērošana) nepadara par nebijušu iepriekš noslēgtu pret konkurenci vērstu vienošanos un neliedz atzīt šāda iepirkuma pretendētus par konkurentiem konkurences tiesību izpratnē.

[15] Nav pamatots SIA „RIO” iebildums, ka tiesa nav pārbaudījusi pierādījumus, jo vērtējusi tikai daļu no uz pieteicēju attiecinātajām pārkāpuma epizodēm. Tiesa, lai arī izvērsti spriedumā aprakstījusi daļu no tām pārkāpuma epizodēm, kas attiecinātas uz pieteicēju, norādījusi, ka arī pārējās epizodēs norisinājušās līdzīgas darbības, līdz ar to pieteicējai nebija pamata uzskatīt, ka pārējās epizodes tiesa nav pārbaudījusi. Pieteicēja nav norādījusi, kādēļ kāda konkrēta epizode būtu būtiski atšķirīga un novērtējama citādi, līdz ar to tiesas rīcībā šajā jautājumā nav saskatāms pārkāpums.

SIA „Besecke” uzskats, ka lietā nevar tikt izmantoti netieši pierādījumi, ir kļūdaini. Tiesa ir skaidrojusi, ka izskatāmajai lietai līdzīgos gadījumos konkurences pārkāpumi parasti tiek konstatēti no netiešu pierādījumu kopuma. Šāds secinājums atbilst judikatūras atziņām (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2011.gada 29.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-100/2011 14.punktu*). Arī norāde par Administratīvā procesa likuma 247.panta pārkāpumu nav pamatota, jo par strīdus jautājumu, ar kuru pieteicēja saista iespējamo pārkāpumu (proti, faksa nosūtīšanas datumu), SIA „Besecke” viedokli ir paudusi vairākkārt. Tas, ka pieteicējam nav iepriekš zināmi tiesas secinājumi par kādu lietas apstākli vai pamatojums, kura rezultātā tiesa pie šī secinājuma nonākusi, neveido minētās normas pārkāpumu. Savukārt SIA „Besecke” kasācijas sūdzības apgalvojums, ka tiesas rīcībā esošo pierādījumu ticamība ir zema, izteikts bez pamatojuma.

Par tiesas sprieduma prettiesiskumu neliecina arī SIA „Elpoli” iebildumi pret pierādījumu iegūšanas kārtību. Tiesību normas neparedz konkrētu ekskluzīvu pierādījumu iegūšanu, lai konstatētu Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punkta pārkāpumu. Kā jau norādīts, šādās lietās pārkāpumi parasti tiek konstatēti no netiešu pierādījumu kopuma, tādēļ kāda selektīva pierādījuma neesamība neliedz tiesai gūt pārliecību par pārkāpumu no citiem pierādījumiem. Pretēji SIA „Elpoli” kasācijas sūdzībā izsecināmajam pieņemumam, tiesai arī nav pienākuma detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu, bet gan ir atļauts izvērtēt, kurus argumentus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-642/2015 6.punktu*). Tiesas novērtējums, vai iegūto pierādījumu kopums ir pietiekams pārkāpuma konstatēšanai, nav pārvērtējams kasācijas instancē, ja vien tiesa savus secinājumus nav balstījusi uz neapstiprinātiem pieņemumiem.

[16] Tiesa pamatoti lēmusi par ierobežojumu procesa dalībniekiem iepazīties ar lietas materiāliem, kas satur citu personu komercnoslēpumu. SIA „RIO” un SIA „Elpoli” apsvērumi, ka jebkurš ierobežojums lietas dalībniekam iepazīties ar visiem lietas materiāliem būtu pats par sevi nesamērīgs un ka citu personu komercnoslēpums šādā situācijā nebūtu aizsargājams, ir kļūdaini. Arī vispārīgs pieņēmums par „vērā ņemamu iespēju”, ka lietas dalībniekiem nepieejamos materiālos varētu būt pieteicēju interesēs izmantojama informācija, nav pietiekams, lai radītu šaubas par samērīguma principa pārkāpumu. Tiesa pamatoti nepiemēroja Konkurences likuma 26.¹panta ceturto daļu, jo minētā norma attiecas uz padomes kompetenci procesā

iestādē (sk. *Augstākās tiesas 2015.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-642/2015 10.punktu*).

[17] Naudas soda apmēra noteikšana ir iestādes rīcības brīvības jautājums. Tiesa, neiejaucoties iestādes kompetencē, var vērtēt, vai soda noteikšanā nav pieļauti pārkāpumi un vai tas nav nesamērīgs.

Ievērojot lietā konstatēto pārkāpumu jomu (iepirkumi), tiesa pamatoti nesaskatīja pārkāpumu Konkurences padomes rīcībā, nepiemērojot noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktu. Šāda konkurences tiesību pārkāpuma gadījumā naudas soda aprēķināšana vienīgi no tās apgrozījuma daļas, kas saistāma ar konkrēto tirgu, nenovestu pie soda mērķa un taisnīga rezultāta, jo ne visu pretendentu prettiesiskās darbības rezultējas ieņēmumos katrā konkursā. Proti, katrā konkursā par uzvarētāju (un attiecīgi arī vienīgo komersantu, kura apgrozījums tādējādi tiek ietekmēts) tiek atzīts tikai viens pretendents, taču šāda veida konkurenci kropļojošās darbībās piedalās ne mazāk par diviem. Līdz ar to tiesa pamatoti norādīja, ka tāds aprēķins, kas korekti atspoguļotu ietekmi visos iepirkumos, kuros katrs dalībnieks veicis konkurenci kropļojošās darbības, nav izdarāms.

Ņemot vērā, ka Augstākajai tiesai nepastāv šaubas par lietā piemēroto naudas soda apmēru noteicošo tiesību normu atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām, nav pamata izmantot Administratīvā procesa likuma 104.panta otrajā daļā paredzētās tiesības vērsties Satversmes tiesā.

SIA „Besecke” nepamatoti saskata pretrunas starp minimālajiem soda apmēriem Konkurences likumā (noteikts minimālais naudas soda apmērs) un noteikumos Nr.796 (minimālais naudas sods procentos no tirgus dalībnieka neto apgrozījuma atkarībā no pārkāpuma smaguma), jo naudas sods nosakāms, ievērojot abus noteiktos lielumus atkarībā no faktiskajiem apstākļiem. Ņemams arī vērā, ka Konkurences likuma 12.pants noteic vienīgi naudas sodu galējās robežas, tādēļ noteikumu Nr.796 normas, kas šo robežu ietvaros precizē naudas soda minimālo apmēru *atkarībā no pārkāpuma smaguma*, atbilst minētajam pantam. Tiesa pamatoti nav konstatējusi pretējo.

SIA „Empower” nepamatoti uzskata, ka tiesai vajadzēja pārbaudīt, vai tirgus dalībniekiem piemērots vienāds „vidējais” naudas sods par vienu pārkāpuma epizodi. Tiesību normas šādu savstarpēju pielīdzināšanu neparedz, bet gan noteic citus naudas soda aprēķina kritērijus. Tostarp no šie kritērijiem izsecināms, ka naudas sods ir daļēji

atkarīgs no tirgus dalībnieka neto apgrozījuma, tātad „vidējā” naudas soda atšķirības dažādiem dalībniekiem izriet jau no tiesību normām. Līdz ar to tiesa pamatoti nesaskatīja padomes pārkāpumu šajā jautājumā.

Tiesa ir skaidrojusi, kādēļ piekritusi padomes metodei soda samērīguma noteikšanai (izmantojot kategorijas) un kādēļ nav bijis iespējams diferencēt sodu atkarībā no dalībnieka lomas pārkāpumā. Tāpat tiesa pamatoti nav ņēmusi vērā pasūtītāju iespējamo negodprātīgo rīcību, jo minētais neattaisno tirgus dalībnieku pret konkurenci vērstas darbības. Šie tiesas secinājumi atbilst tiesu prakses atziņām (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-642/2015 7.punktu*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 30.jūnija spriedumu pārsūdzētajā daļā, bet SIA „Empower”, SIA „RIO”, SIA „Besecke”, SIA „OMS” un SIA „Elpoli” kasācijas sūdzības noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnesis (paraksts) J.Neimanis

Tiesnese (paraksts) V.Krūmiņa

Tiesnese (paraksts) R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta

tiesnesis J.Neimanis

Rīgā 2015.gada 28.decembrī

